

PUHDISTAMOTYÖRYHMÄN (TR P) TERVEISET ERJA WERDILLE

Aika: Maanantai 29.2.2016
Paikka: Sähköpostikeskustelu
Yhteyshenkilö: Erja Werdi, Ympäristöministeriö

TR P:n edustaja:	Kari Kuivalainen	Muoviteollisuus ry
Puhdistamotyöryhmä:	Kari Kohtala	Jita Oy (pj.)
	Marko Heikkinen	Pipelife Finland Oy
	Jyrki Löppönen	Uponor Infra Oy
	Tatu Piiparinen	Wavin-Labko Oy

Puhdistamotyöryhmä viittaa edustajansa Kari Kuivalainen sähköpostitse saamaan kyselyyn (viesti 15.2.2016) ja kiittää Erja Werdia kiinnostuksesta saada näkemyksiä rakennustuotteita koskevan lainsäädännön huomioimisesta tulevan hajajätevesilainsäädännön muutoksen yhteydessä.

Tähän muistioon on koottu neljä näkemystä ja niiden tueksi muutamia lainsäädännön kohtia.

1. Hajajätevesilainsäädännön uudistuksen esittelyyn mukaan myös rakennustuotelainsäädäntö

Lainsäädännön perusteella hajajätevesien käsittelyjärjestelmät ovat rakennustuotteita. Näin voidaan todeta mm. oheen poimittujen säädöskohtien määräävän. Hajajätevesien käsittelyjärjestelmiä koskevia olennaisia teknisiä vaatimuksia ovat ainakin rakennuksen terveellisyyttä sekä käyttö- ja huolto-ohjeita koskevat vaatimukset. Niinpä esim. hajajätevesilainsäädännön muutoksen perustelumuistiossa on hyvä esitellä soveltuvien osin myös rakennustuotelainsäädäntöä.

Laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä (954/2012) 4 §

Tässä laissa tarkoitetaan rakennustuotteella sellaista pysyvää rakennusosaa, rakennetta taikka rakennuskohteeseen kiinteästi liittyvää tarviketta, tuotetta tai laitetta, jolle on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa tai sen nojalla olennaisia teknisiä vaatimuksia tai edellä tarkoitetun tuotteen asentamista varten tarvittavaa osaa.

Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (958/2012) 117 §

Rakennus on suunniteltava ja rakennettava ja rakennuksen muutos- ja korjaustyöt tehtävä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutos toteutettava siten, että rakennus täyttää siihen yleisesti ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen 117 a—117 g §:ssä tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset.

Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (958/2012) 117 c §

Terveellisyys

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen rakennuksen sisäilma, kosteus-, lämpö- ja valaistusolosuhteet sekä vesihuolto huomioon ottaen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista sisäilman epäpuhtauksien, säteilyn, veden tai maapohjan pilaantumisen, savun, jäteveden tai jätteen puutteellisen käsittelyn taikka rakennuksen osien ja rakenteiden kosteuden vuoksi.

Rakentamisessa on käytettävä tuotteita, joista ei niiden suunnitellun käyttöiän aikana aiheudu sisäilmaan, talousveteen eikä ympäristöön sellaisia päästöjä, joita ei voida pitää hyväksyttävänä. Rakennuksen järjestelmien ja laitteistojen on sovelluttava tarkoitukseensa ja ylläpidettävä terveellisiä olosuhteita.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa uuden rakennuksen rakentamista, rakennuksen korjaus- ja muutostyötä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta varten tarvittavia tarkempia säännöksiä rakennukselta edellytettävistä terveellisyyteen liittyvistä fysikaalisista, kemiallisista ja mikrobiologisista olosuhteista, taloteknisistä järjestelmistä ja laitteistoista sekä rakennustuotteista.

Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (958/2012) 117 i §

Rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje

Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa siitä, että sellaiselle rakennukselle, jota käytetään pysyväan asumiseen tai työskentelyyn tai rakennusta varten tarvittavan rakennuspaikan tai tontin tekniseen hoitoon tai kunnossapitoon, laaditaan käyttö- ja huolto-ohje. Käyttö- ja huolto-ohje on laadittava myös rakennuksen korjaus- ja muutostyössä tai käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä silloin, kun toimenpide edellyttää rakennuslupaa. Käyttö- ja huolto-ohjetta ei kuitenkaan tarvitse laatia tilapäiselle eikä määräaikaiselle rakennukselle, sellaiselle loma- tai virkistyskäyttöön tarkoitettulle rakennukselle, jota ei käytetä ympärivuotisesti, eikä tuotanto- ja varistorakennukselle, jossa ei pysyvästi työskennellä.

Käyttö- ja huolto-ohjeen tulee sisältää rakennuksen käyttötarkoitus ja rakennuksen ominaisuudet sekä rakennuksen ja sen rakennusosien ja laitteiden suunniteltu käyttöikä huomioon ottaen tarvittavat tiedot rakennuksen asianmukaista käyttöä ja kunnossapitovelvollisuudesta huolehtimista varten.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttö- ja huolto-ohjeen sisällöstä.

2. Hajajätevesien käsittelyjärjestelmien tuotehyväksyntämenettelyistä tarvitaan tiedottava ohje

Lainsäädännön perusteella hajajätevesien käsittelyjärjestelmät ovat rakennustuotteita ja näin ollen rakennustuoteasetuksen piirissä. Rakennustuoteasetuksen mukaan tuotteet on CE-merkittävä yhdenmukaistetun eurooppalaisen teknisen arviointiasiakirjan tai standardin perusteella. Toistaiseksi merkintä ei kuitenkaan kyseisten dokumenttien puuttuessa ole kaikkien käsittelyjärjestelmien osalta mahdollinen. Näin ollen olisi hyvä laatia ja nyt vireillä olevan lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä julkaista ohje, joka selvittää erilaisia hajajätevesien käsittelyjärjestelmiä koskevat tuotehyväksynnän menettelyt. Ohjeessa voisi mainita keskeisimmät alalla sovellettavat standardit ja muut ohjaavat dokumentit kuten esim. jätevesisäiliöitä ja saostuskaivoja koskevan RT-kortin RT 66-10523. Näin voisi olla mahdollista helpottaa kuntien rakennusvalvontakäytäntöjen yhtenäistämistä.

3. Hajajätevesien käsittelyn määräyksiä voitaisiin suositella vielä määräyksettömille kunnille

Lainsäädäntö mahdollistaa kunnille hajajätevesien käsittelyä koskevien määräysten antamisen. Näin voidaan todeta oheen poimituista säädöskohdista. Moni kunta on määräyksiä hyödyntänytkin, mutta vielä on mahdollista lisätä kuntien osuutta haja-asutuksen jätevesien käsittelyn ohjaamisessa. Toistaiseksi niukasti määräyksiä hyödyntäneitä kuntia voisi kannustaa päivittämään rakennusjärjestyksiään ja laatimaan ympäristönsuojelumääräyksiä hajajätevesien käsittelyn ohjaamisen tehostamiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 14 §

Rakennusjärjestys

Kunnassa tulee olla rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.

Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia.

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea rakennuspaikkaa, rakennuksen kokoa ja sen sijoittumista, rakennuksen sopeutumista ympäristöön, rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennelmia, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, suunnittelutarvealueen määrittelemistä sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja.

Rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa on asiasta toisin määrätty.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)202 §

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Kunta voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä (kunnan ympäristönsuojelumääräykset).

Määräykset eivät voi koskea:

- 1) luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa;
- 2) 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteista toimintaa;
- 3) 120 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksellisia tilanteita;
- 4) 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä;
- 5) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.

Määräykset voivat koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
- 4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
- 5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;
- 7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

4. Rakennusjärjestys mahdollistamaan ilmoitusmenettelyn käyttö hajajätevesisaneerauksessa

Lainsäädännöstä löytyy rakentamisen lupakäytäntöjä koskevat säädökset myös hajajätevesien käsittelyjärjestelmiä koskien. Oheen on poimittu kaksi keskeistä säädöskohtaa. Kuntia voitaisiin ohjeistaa määrittämään rakennusjärjestyksissään sellaisesta kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentamisesta ja muuttamisesta, joka voidaan katsoa merkitykseltään ja vaikutukseltaan vähäiseksi rakentamiseksi tai muuksi toimenpiteeksi. Näin hajajätevesien käsittelyjärjestelmien saneerausta voitaisiin toteuttaa myös ilmoitusmenettelyä käyttäen. Se madaltaisi kiinteistönomistajien kynnystä tehdä hajajätevesi-investointeja.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)126 a §

Toimenpideluvanvaraiset toimenpiteet

Edellä 126 §:n mukainen toimenpidelupa tarvitaan sellaisen rakennelman tai laitoksen, jota ei ole pidettävä rakennuksena, pystyttämiseen tai sijoittamiseen taikka rakennuksen ulkoasun tai tilajärjestelyn muuttamiseen seuraavasti:

- 1) katoksen, vajan, kioskin, käymälän, esiintymislavan tai vastaavan rakennelman rakentaminen taikka kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen tai muuttaminen (rakennelma);

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 129 §

Ilmoitusmenettelyn käyttäminen

Kunta voi rakennusjärjestyksessä määrätä, että merkitykseltään ja vaikutukseltaan vähäiseen rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen voidaan ryhtyä ilman rakennus- tai toimenpidelupaa sen jälkeen, kun asianomainen on tehnyt tätä koskevan ilmoituksen kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee ilmoituksen sijasta edellyttää rakennus- tai toimenpideluvan hakemista, jos se yleisen edun tai naapurien oikeusturvan kannalta on tarpeen. Rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen voidaan ryhtyä, jollei rakennusvalvontaviranomainen 14 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ole edellyttänyt luvan hakemista ilmoitettuun hankkeeseen.

Ilmoitusmenettelystä säädetään tarkemmin asetuksella.